

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 108/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti písomnému upovedomeniu Krajskej prokuratúry v Košiciach sp. zn. 1 Kn349/24/8800 z 24. januára 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti sťažovateľov o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e**.
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. februára 2025 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) písomným upovedomením krajskej prokuratúry sp. zn. 1 Kn349/24/8800 z 24. januára 2025. V petite podanej ústavnej sťažnosti sa sťažovatelia domáhajú vyslovenia porušenia označených základných práv, zrušenia upovedomenia krajskej prokuratúry a vrátenia veci na nové konanie a rozhodnutie.

2. Z obsahu sťažovateľmi podanej ústavnej sťažnosti a predovšetkým z upovedomenia krajskej prokuratúry vyplýva, že sťažovatelia podali 8. októbra 2024 v podateľni Národnej rady Slovenskej republiky trestné oznámenie, ktoré bolo odstúpené na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky, z ktorej bolo následne odstúpené na krajskú prokuratúru. Sťažovatelia podali trestné oznámenie o skutočnostiach nasvedčujúcich spáchaniu prečinu krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 Trestného zákona v súvislosti s výpoveďami svedkov v ich trestnej veci vedenej Okresným súdom Košice II pod sp. zn. 1T/21/2018. Z obsahu upovedomenia krajskej prokuratúry sp. zn. 1 Kn349/24/8800 z 24. januára 2025 vyplýva, že sťažovatelia boli rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1T/21/2018 z 18. mája 2022 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn.

4To/2/2023 z 5. apríla 2023 odsúdení, a to sťažovateľ [REDAKOVANÉ] za prečin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a) Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a sťažovateľ [REDAKOVANÉ] za zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, prečin útoku na verejného činiteľa podľa § 324 ods. 1 písm. b) Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona.

3. Sťažovatelia už po ukončení prípravného konania, ako aj počas konania pred okresným súdom sp. zn. 1T/21/2018 podávali na svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] trestné oznámenia z dôvodu podozrenia z prečinu krivej výpovede a krivej prísahy podľa § 346 Trestného zákona, ktoré boli Okresnou prokuratúrou Košice II v konaniach vedených pod sp. zn. 2 Pv 128/17/8803 (upovedomenie z 20. októbra 2022), sp. zn. 2 Pv 128/17/8803 (upovedomenie zo 7. decembra 2022), sp. zn. 2 Pv 128/17/8803 (upovedomenie zo 16. decembra 2022) a napokon sp. zn. 2Pv 3/23/8803 (upovedomenie zo 6. februára 2023) vyhodnotené ako ich procesná obrana a z tohto dôvodu odstúpané okresnému súdu do ich trestného konania. Ostatná procesná aktivita sťažovateľov viedla k podaniu trestného oznámenia s totožnou obsahovou náplňou až Národnej rade Slovenskej republiky, o čom po postúpení veci rozhodla krajská prokuratúra svojim písomným upovedomením sp. zn. 1 Kn349/24/8800 z 24. januára 2025.

4. Sťažovatelia v rámci svojej laickej formou podanej argumentácie napádajú postup okresnej prokuratúry v konaniach vedených pod sp. zn. 2 Pv 128/17/8803, sp. zn. 2 Pv 128/17/8803, sp. zn. 2 Pv 128/17/8803 a napokon sp. zn. 2Pv 3/23/8803 v spojení so závermi krajskej prokuratúry v jej upovedomení sp. zn. 1 Kn349/24/8800 z 24. januára 2025, o ktorých nebolo rozhodnuté podľa ich právneho názoru, a to vyvodením trestnoprávnej zodpovednosti svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] pre prečin krivej výpovede a krivej prísahy podľa § 346 Trestného zákona. Podľa sťažovateľov „*tá Okresná prokuratúra Košice II a tiež tá Krajská prokuratúra Košice po podaní tých našich už tu vyššie aj spomínaných trestných oznámení jednoducho nie že nemôže, ale len nechce začať to už tu vyššie aj spomínané trestné konanie vo veci trestných oznámení podaných zo strany [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] pre to podozrenie zo spáchania prečinu krivá výpoveď, krivá prísaha a nepravdivý znalecký posudok, tlmočnický úkon a prekladateľský úkon...*“.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľov sú námietky (podané v laickej rovine) o nesúhlase s výsledkom vybavenia ich trestných oznámení v konaniach vedených okresnou prokuratúrou pod sp. zn. 2 Pv 128/17/8803, sp. zn. 2 Pv 128/17/8803, sp. zn. 2 Pv 128/17/8803 a napokon sp. zn. 2 Pv 3/23/8803, ktorých zákonnosť postupu v konečnom článku prieskumného reťazca posudzovala krajská prokuratúra a o výsledku sťažovateľov písomne informovala listom sp. zn. 1 Kn349/24/8800 z 24. januára 2025, s ktorého obsahom nesúhlasili z dôvodu nimi tvrdenej arbitrárnosti prijatých záverov, ktoré vo výsledku mali viesť k porušeniu ich základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6. Pokiaľ ide o upovedomenie krajskej prokuratúry, ústavný súd vo všeobecnej rovine pripomína, že patrí k procesným úkonom orgánov činných v trestnom konaní. Spravidla je reakciou na žiadosť,

návrh, podnet alebo iné podanie s možnou trestnoprávnou relevanciou. Zo sémantického hľadiska sa upovedomením orgánu činného v trestnom konaní rozumie poskytnutie vyrozumienia o procesnom úkone (vykonanom alebo plánovanom) alebo na základe žiadosti subjektu trestného konania o tom, či je v jeho právomoci vyhovieť podaniu podávateľa a v pozitívnom prípade oznámiť mu rozsah prijatých opatrení. Ak argumenty podávateľa nemožno akceptovať, v upovedomení sa uvedú dôvody, ktoré bránia prijať ním požadované opatrenia. Pokiaľ ide o náležitosti upovedomenia, Trestný poriadok ich nepredpisuje. Samotný obsah a rozsah upovedomenia je tak ponechaný na úvahe jeho spracovateľa. Napriek tomu musí mať upovedomenie orgánov činných v trestnom konaní takú kvalitu, ktorá zodpovedá povahe procesného úkonu, ktorého sa dotýka, obsahu podania podávateľa a osobitostiam trestného konania, najmä jeho štádiu, v ktorom sa poskytuje. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené dodáva, že na inštitút upovedomenia nemožno klásť rovnaké požiadavky, aké sú v zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu, resp. judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) kladené na odôvodnenia súdnych, popřípade iných rozhodnutí (IV. ÚS 534/2012, III. ÚS 384/2015, I. ÚS 434/2022, IV. ÚS 524/2023).

7. Vo vzťahu k ústavnou sťažnosťou napadnutému upovedomeniu krajskej prokuratúry ústavný súd generálne po jeho preskúmaní konštatuje, že toto nevykazuje známky arbitrárnosti, obsahuje dostatočné odôvodnenie, z ktorého obsahu je zrejماً ústavne konformná aplikácia predovšetkým príslušných ustanovení Trestného poriadku v nadväznosti na aktuálny vývoj stavu konania v trestnej veci samotných sťažovateľov vedenej okresným súdom pod sp. zn. 1T/21/2018 a krajským súdom pod sp. zn. 4To/2/2023. Krajská prokuratúra ako nadriadený dozorový orgán okresnej prokuratúry pri prieskume jej postupu poukázala na to, že sa s jej postupom vo veciach vedených pod sp. zn. 2 Pv 128/17/8803 (a upovedomením z 20. októbra 2022), sp. zn. 2 Pv 128/17/8803 (a upovedomením zo 7. decembra 2022), sp. zn. 2 Pv 128/17/8803 (a upovedomením zo 16. decembra 2022) a napokon sp. zn. 2Pv 3/23/8803 (a upovedomením zo 6. februára 2023), v ktorých boli trestné oznámenia sťažovateľov na svedkov v trestnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 1T/21/2018 odstupované do ich (proti nim vedenej) trestnej veci ako ich procesná obrana, resp. na účely doplnenia ich odvolaní proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu sp. zn. 1T/21/2018 z 18. mája 2022, stotožnila, a to bez ohľadu na to, že „*prieskumná činnosť nadriadeného prokurátora je obmedzená len na prípravné konanie, teda len do doby podania obžaloby, či návrhu na schválenie dohody o vine a treste na príslušný súd.*“. Posudzovanie podania podľa jeho obsahu je postup predpokladaný zákonnou úpravou § 62 ods. 1 Trestného poriadku, ktorého výsledkom z dôvodu obsahového významu sťažovateľmi deklarovaných skutočností majúci obsahové prepojenie k ich trestnému stíhaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 1T/21/2018 bolo vnímanie ich podaní ako formy ich procesnej obrany. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej uvádza, že postup súdu (rovnako tak aj orgánu verejnej moci), ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 462/2012, III. ÚS 591/2013, I. ÚS 670/2014).

8. Pokiaľ krajská prokuratúra v ďalšom argumentačne nadväzne poukázala na to, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/21/2018, ako aj krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 4To/2/2023 skúmali vierohodnosť výpovedí svedkov [REDACTED] a [REDACTED]

s pozitívnym záverom, tak len komentovala aktuálny stav trestného stíhania v jeho výsledkovej podobe, keď boli obidvaja sťažovatelia právoplatne odsúdení rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1T/21/2018 z 18. mája 2022 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4To/2/2023 z 5. apríla 2023 za stíhanú trestnú činnosť. Práve aktuálny výsledný stav trestného stíhania vedeného proti sťažovateľom, keď vo veci konajúce súdy v rámci svojej rozhodovacej činnosti vyhodnocovali zákonnosť, vierohodnosť a pravdivosť dôkazov (vrátane výpovedí svedkov) v kontexte so všetkými vo veci zabezpečenými a vykonanými dôkazmi s negatívnym záverom pre sťažovateľov, predstavuje právnu (a vykonaným dokazovaním verifikovanú skutkovú) prekážku čo i len v rovine podozrenia uvažovať o možnom postupe orgánov činných v trestnom konaní podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku pre sťažovateľmi oznamovanú trestnú činnosť krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 Trestného zákona, keďže okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/21/2018, ako aj krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 4To/2/2023 uverili práve sťažovateľmi atakovaným svedkom, resp. ich výpovediam aj v súdnom konaní. Pokiaľ teda krajská prokuratúra konštatovala, že „*súdy oboch stupňov sa argumentačne presvedčivo vysporiadali s vierohodnosťou výpovedi svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Vykonané dokazovanie neodôvodňovalo potrebu začatia trestného stíhania za prečin krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 Trestného zákona z úradnej povinnosti.*“, pričom „*trestné stíhanie za trestný čin krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 Trestného zákona spravidla začína až po právoplatnom ukončení trestnej veci, v ktorej bola (mala) byť nepravdivá výpoveď svedka realizovaná.*“, dala tak ústavne konformnú odpoveď na obsahovú podstatu sťažovateľmi atakovaného spôsobu vybavenia nimi podaného ostatného trestného oznámenia. To je neoddeliteľné od ich skorších, obsahovo rovnorodých podaní, ktoré už boli zákonným postupom vybavené (ako súčasť ich procesnej obrany v pozícii obvinených, resp. obžalovaných), keď výsledky súdneho konania vedeného proti sťažovateľom také vybavenie trestného oznámenia potvrdili, a to bez potreby reagovať zo strany prokuratúry *ex officio*, ak by sa v súdnom konaní ukázalo, že je dôvod na začatie trestného stíhania proti v trestnom oznámení označeným osobám. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňovateľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06, IV. ÚS 612/2018). K takémuto záveru nie je možné v posudzovanom prípade dospieť. Navyše krajská prokuratúra preskúmala po obsahovej a právnej stránke nielen sťažovateľmi podané ostatné trestné oznámenie z 8. októbra 2024, ale nadštandardne aj všetky sťažovateľmi v predošlom čase podané trestné oznámenia z 18. októbra 2022, z 2. decembra 2022, zo 14. decembra 2022, z 1. februára 2023, pričom po zhodnotení ich obsahu podľa § 62 ods. 1 Trestného poriadku dospela k záveru, že (ako už bolo uvedené) boli vybavené zákonným spôsobom, keď boli posúdené ako súčasť procesnej obrany sťažovateľov s negatívnym záverom o potrebe následnej procesnej aktivity orgánov činných v trestnom konaní. Každý má zákonný nárok na to, aby sa jeho podaniami, návrhmi a sťažnosťami kompetentné orgány zaoberali a aby ich vybavili, avšak nikto nemá nárok na to, aby výsledok tohto vybavenia zodpovedal jeho predstave (III. ÚS 173/2018). Samozrejme, v prvom rade to platí o nenárokovateľnosti vedenia trestného stíhania proti tomu, koho oznamovateľ označí trestným oznámením ako páchatel'a trestného činu (k tomu pozri aj body 10 a 11).

9. Preskúmaním podania sťažovateľov teda ústavný súd nezistil takú možnosť porušenia ich základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, v nadväznosti na čo dospel k záveru o jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). K rovnakému záveru dospel ústavný súd aj pri posúdení sťažovateľmi označeného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré nemá právne opodstatnenie v prípade postupu a rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní, keďže sa vzťahuje iba na rozhodnutia súdov rozhodujúcich o právach občianskej povahy alebo o opodstatnenosti trestného obvinenia proti osobe, ktorá je účastníkom konania pred súdom, a nie v konaní pred iným orgánom verejnej moci (III. ÚS 206/06, III. ÚS 2/09, II. ÚS 494/2014, IV. ÚS 132/2020, IV. ÚS 185/2023), pričom v takom postavení boli sťažovatelia v proti nim vedenom trestnom konaní v jeho súdnej fáze, vecná podstata finálneho záveru by však bola aj v prípade použiteľnosti označeného ustanovenia ako tzv. referenčnej normy v konaní o aktuálne podanej ústavnej sťažnosti rovnaká.

10. V širších súvislostiach ústavný súd sťažovateľom ozrejmuje, že skutok (alebo určitý dej, ktorý sa odohral) sa nestáva trestným činom len preto, lebo ho za trestný čin označí oznamovateľ. Samotné posúdenie, či skutok napĺňa alebo nenapĺňa definičné znaky trestného činu (§ 8 Trestného zákona), je plne v kompetencii orgánov činných v trestnom konaní. Oznamovateľ ani oznamovateľ, ktorý tvrdí, že je poškodený trestným činom, nemá ústavou zaručené základné právo, aby na podklade jeho trestného oznámenia bolo určité konanie kvalifikované ako trestný čin a vznesené obvinenie konkrétnej osobe. Posúdenie, či je dôvod na začatie trestného stíhania alebo je potrebné prijať iné rozhodnutie v trestnom konaní, je vo výlučnej právomoci orgánov činných v trestnom konaní. Ústavnému súdu ako nezávislému súdному orgánu ochrany ústavnosti nepatrí preskúmať ich rozhodnutia a postupy, pokiaľ namietané porušenie zákonnosti nemá súčasne za následok aj porušenie základného práva alebo slobody.

11. Podanie trestného oznámenia ako formy inej ako súdnej ochrany nezaväzuje orgány činné v trestnom konaní začať na jeho základe trestné konanie. Subjektívne právo oznamovateľa na začatie trestného stíhania negarantuje ani ústava (II. ÚS 88/99, II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03, III. ÚS 38/05, II. ÚS 28/06, III. ÚS 278/06, II. ÚS 88/99, IV. ÚS 423/09, II. ÚS 738/2016, IV. ÚS 463/2020). Rovnako tak aj z rozhodovacej praxe EŠLP nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní (porov. Helmers proti Švédsku z 29. 10. 1991, bod 29, sťažnosť č. 11826/85, Kusmierek proti Poľsku z 21. 9. 2004, bod 48, sťažnosť č. 10675/02, Dziedzic proti Poľsku z 25. 11. 2003, bod 6, sťažnosť č. 50428/99).

12. Podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažovateľ musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, ak odsek 2 alebo § 35 neustanovuje inak (o naostatok uvedené alternatívy v prípade sťažovateľov nejde). Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

13. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľov o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd uvádza, že takýmto žiadostiam vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde a jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. 1. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a 2. ak zároveň nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

V dôsledku záverov uvedených v odsekoch 7 až 11 tohto odôvodnenia ústavný súd konštatuje zrejmu bezúspešnosť uplatňovania nároku na ochranu ústavnosti podanou ústavnou sťažnosťou, preto nepristúpil k preverovaniu majetkových pomerov sťažovateľov, čo by bolo vzhľadom na skôr uvedené okolnosti bezvýsledné, pretože ustanovenie právneho zástupcu by na rozhodnutí o ich ústavnej sťažnosti nemohlo nič zmeniť (obe skôr citované podmienky podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde musia byť splnené súčasne). Sťažovateľmi uplatnenej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom teda ústavný súd nevyhovel (bod 1 výroku tohto uznesenia).

14. V nadväznosti na okolnosti uvedené v predchádzajúcom odseku ústavný súd odmieta sťažovateľmi podanú ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde, teda z dôvodu, že návrh na začatie konania je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37 (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu